Boris Vian (1920 – 1959): Pěna dní (1947)

I. Beletristický text:

A. Literární druh a žánr, literárněhistorický kontext, umělecký směr / tvůrčí skupina, údaje o autorovi ve vztahu k dílu;

B. 1. Doba a místo (děje);

2. Kompozice;

3. Hlavní postavy a jejich charakteristika;

4. Námět, témata, hlavní motivy;

C. Jazykové zvláštnosti a kulturní souvislosti;

„Uznávám, že je to krásný kousek," řekl obchodník se starožitnostmi, prohlížeje si ze všech stran Colinův pianocktail.
„Je z kropenatého javorového dřeva," podotkl Colin.
„VidÌm," řekl starožitník. „Doufám, že běhá dobře."
„NabÌzÌm na prodej to nejlepší, co mám," ujistil ho Colin.
„Musí to být pro vás těžké," řekl starožitník a shýbl se, aby si prohlédl malý dezén ve dřevě. Odfoukl pár zrníček prachu, které tomu kusu ubíraly na lesku.
„Nechtěl byste si radši vydělat peníze pracÍ a ponechat si jej pro sebe?"
Colin si vzpomněl na kancelář ředitele, na vrátného a na výstřel z bambitky a řekl ne.
„Až nebudete mít co prodat, stejně se tomu nevyhnete," připomněl starožitník.
„Kdybych neměl pořád větší výdaje…" začal Colin a opravil se: „…kdyby mé výdaje stále nerostly, stačilo by mi prodávat věci, abych mohl žít bez práce. Žít ne sice zvlášť dobře, ale žít."
„Vy nemáte rád práci?" otázal se starožitník.
„Je to strašná věc…" odpověděl Colin. Snižuje člověka na úroveň stroje."
„A vaše výdaje stále rostou?" pokračoval starožitník.
„Květiny mne stojí spoustu peněz," řekl Colin, „a pobyt na horách také…"
„A kdyby se uzdravila?" ptal se dál starožitník.
„Och," vzdychl Colin.
Na tváři se mu objevil šťastný úsměv.
„To by bylo přímo báječné…! zamumlal.
„Není to přece tak docela nemožné," dodal starožitník.
„Ovšemže není…" přisvědčil Colin.
„Ale je na to třeba jistého času," podotkl starožitník.
„Ano, a slunce se ztrácí…"
„Všechno může zase být, jak bylo," povzbuzoval ho starožitník.
„Tomu nevěřím, Vězí to někde hluboko," řekl Colin.
Chvíli nikdo nepromluvil.
Starožitník ukázal na pianoctail a zeptal se: „Je připraven?"
„Ano," odpověděl Colin. „Všechny zásobníky jsou plné."

II. Nebeletristický text:

A. Funkční styl, obsah, účel, vztah k prvnímu textu;

B. Jazykové apod. zvláštnosti.

Vianismy:

L´antiquitaire (19): slovo vzniklo sufixální derivací ze substantiva l´antiquité (= starožitnost) + příponou –aire;

- jméno konatelské, mutace;
- autor nahrazuje slovo l´antiquaire;
- vianismus má na první pohled neutrální význam, zdá se, že pouze označuje osobu, která se zabývá starožitnostmi;

- jedná se však o jedinou postavu z uvedeného výčtu, ke které má hrdina pozitivní vztah a dokonce si jí váží;
- Colina a starožitníka totiž spojuje láska k umění, proto právě jemu prodává svůj vynález [2];
- tato podoba více odkrývá skutečný původ slova; ukazuje na památky, na starožitnosti.

- *L´agent d´armes* (20): slovo vzniklo dekompozicí slova le gendarme (= četník);
- autor využívá podobné zvukové podoby obou výrazů;
- dochází ke spojení dvou různých výrazů - le gendarme a les gens d´armes k vyjádření jednoho významu;
- autor si hraje jak se sémémy, tak s fonetickou podobou;
- Vianův postoj k těmto postavám je krajně nepřátelský a vyjadřuje také jisté obavy z jejich činnosti.